

Список літератури:

1. Ансофф І. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М. : Экономика, 1989. – 519 с.
2. Шершньова З.Є. Стратегічне управління : [підруч.] / З.Є. Шершньова ; 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.
3. Мізюк Б.М. Стратегічне управління : [підруч.] / Б.М. Мізюк ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів : Магнолія плюс, 2006. – 392 с.
4. Медынский В.Г. Инновационный менеджмент : учеб. по спец. «Менеджмент организации» / В.Г. Медынский. – Москва : ИНФРА-М, 2011. – 295 с.
5. Математические модели трансформационной экономики : [учеб. пособ.] / Т.С. Клебанова, Е.В. Раевна, К.А. Стрижиченко [и др.]. – Х. : ИНЖЭК, 2004. – 280 с.

Мартынов А. А.

Восточноевропейский национальный университет имени Владимира Даля

**АДАПТИВНАЯ МОДЕЛЬ СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ ЗАТРАТАМИ
НА ИННОВАЦИОННУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРЕДПРИЯТИЯ**

Резюме

Исследованы стратегические аспекты управления затратами на инновационную деятельность предприятия. Разработана адаптивная координатно-параметрическая модель стратегического управления затратами на инновационную деятельность предприятия. Предложен коэффициент мгновенной эффективности затрат на инновационную деятельность предприятия.

Ключевые слова: стратегия, адаптивное управление, затраты на инновационную деятельность, эффективность, инновационное развитие предприятия.

Martynov A. A.

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

**ADAPTIVE MODEL OF STRATEGIC MANAGEMENT OF COSTS
OF INNOVATIVE ACTIVITY OF THE ENTERPRISE**

Summary

Strategic aspects of management of costs of innovative activity of the enterprise are investigated. The adaptive coordinate and parametrical model of strategic management of costs of innovative activity of the enterprise is developed. The coefficient of instant efficiency of costs of innovative activity of the enterprise is offered.

Key words: strategy, adaptive management, costs of innovative activity, efficiency, innovative development of the enterprise.

УДК [631.162:336.21]:636.2

Мищенко В. С.

Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЇ СПЕЦІАЛЬНОГО РЕЖИМУ ОПОДАТКУВАННЯ У СКОТАРСТВІ

Проаналізовано ефективність дії спеціального режиму оподаткування сільськогосподарських підприємств у скотарстві. Розкрито особливості застосування пільгового режиму ПДВ для аграріїв. Доведено вплив дії спеціального режиму оподаткування на розподіл сільськогосподарських підприємств за рівнем прибутковості. Встановлено необхідність пролонгації дії спеціального режиму оподаткування для сільськогосподарських підприємств з 1 січня 2017 р. Таке адміністрування забезпечить прозорість дотримання вимог законодавства і стимулюватиме сільськогосподарські підприємства до нарощування обсягів виробництва продукції.

Ключові слова: спеціальний режим оподаткування, молочне скотарство, податок на додану вартість, фінансовий результат, виробничі витрати, рівень рентабельності.

Постановка проблеми. Сільське господарство на сьогоднішній день залишається збитковим по більшості галузей тваринництва у сільськогосподарських підприємствах. Серед причин такого становища не останню роль відіграють і спеціальні режими оподаткування сільського господарства. Саме тому оцінка впливу дії спеціального режиму оподаткування на показники ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств є актуальною темою для наукових досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання оподаткування сільськогосподарської діяльності є темою досліджень багатьох науковців. Зокрема, значний внесок у розвиток системи оподаткування внесли В.М. Жук, В.П. Синчак, Л.Д. Тулуш, Є.А. Опря [3–6]. Так, В.М. Жук у своїх працях досліджував проблеми застосування спеціальних режимів оподаткування аграрного бізнесу, визначив напрями вдосконалення існуючих механізмів оподаткування сільськогосподарської діяльності; В.П. Синчак розробив концепцію

розвитку системи оподаткування в сільському господарстві України; Л.Д. Тулуш приділив значну увагу проблемам функціонування спеціальних режимів оподаткування.

Вирішення невирішених раніше частин загальної проблеми. Здійснивши аналіз останніх досліджень і публікацій, було виявлено, що недостатньо приділено увагу питанням впливу дії спеціального режиму оподаткування на ефективність виробництва сільськогосподарських підприємств у скотарстві.

Мета статті полягає в аналізі впливу дії спеціального режиму оподаткування на ефективність виробництва сільськогосподарських підприємств у молочному та м'ясному скотарстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день єдиною реальною підтримкою сільського господарства є режим спрощеного оподаткування галузі. На відміну від механізмів дотацій чи іншої фінансової допомоги агросектору, акумуляція ПДВ сільгоспвиробниками на своїх спецрахунках – винятково прозорий механізм, і виробники могли його використовувати на цілі розвитку [1].

Метою запровадження спеціального податкового режиму з ПДВ за ст. 209 ПКУ було встановлення раціонального й ефективного використання природних ресурсів та стимулювання розвитку підприємств, які провадять діяльність у сфері сільського і лісового господарства та рибальства.

Відповідно до п. 209.2 Податкового кодексу України (ПКУ), сільгоспдприємства зі спеціальним режимом оподаткування повністю залишають у своєму розпорядженні суми податкових зобов'язань для відшкодування суми податкового кредиту, нарахованого (сплаченого) постачальнику на вартість виробничих факторів, а за наявності залишку такої суми податку використовують його з іншою виробничою метою. Щоб використати цей залишок, підприємства акумулюють суми ПДВ на спеціальному рахунку. Коли ж різниця між сумою нарахованих податкових зобов'язань з ПДВ та податковим кредитом від'ємна, така сума враховується до складу податкового кредиту наступного податкового (звітного) періоду по цьому ж виду операцій та не зменшує позитивне значення різниці між сумою податкових зобов'язань та податкового кредиту звітного періоду платника податку за іншими видами операцій.

Пунктом 209.1 ст. 209 ПКУ [2] встановлено, що обрати спеціальний режим оподаткування може виключно сільськогосподарське підприємство, яке провадить підприємницьку діяльність у сфері сільського і лісового господарства та рибальства. З метою застосування спеціального режиму оподаткування п. 209.6 ст. 209 Податкового кодексу передбачено, що сільськогосподарським вважається підприємство, основною діяльністю якого є постачання вироблених (наданих) ним сільськогосподарських товарів (послуг) на власних або орендованих виробничих потужностях, а також на давальницьких умовах, в якій питома вага вартості сільськогосподарських товарів/послуг становить не менше 75% вартості товарів/послуг, поставлених протягом попередніх 12 послідовних звітних податкових періодів сукупно.

З початку 2016 р. набули чинності зміни до Податкового кодексу України, що стосуються спеціального режиму ПДВ сільськогосподарських товаровиробників.

Пільговий режим ПДВ для аграріїв повністю не скасували. Його дію тимчасово продовжили до 1 січня 2017 р., але з деякими змінами.

У попередні роки сільськогосподарські підприємства, які застосовували спеціальний режим, не платили різницю між зобов'язаннями та податковим кредитом із ПДВ до бюджету, а перераховували такі суми на свої спеціальні рахунки. Ці кошти сільгоспвиробник міг використовувати виключно на розвиток господарства, зокрема будівництво ферм, силосів, оплачувати за рахунок цих коштів вартість товарів або послуг, призначених для використання у виробництві сільськогосподарської продукції.

Таке адміністрування було просте, прозоре і забезпечувало підтримку сільського господарства країни, уникаючи корупційних схем.

Згідно з прийнятими змінами, з 01.01.2016 р. сільськогосподарське підприємство залишає собі не всю суму акумульованого ПДВ, а лише певну його частину, яку може використовувати у виробництві сільськогосподарської продукції; решту суми ПДВ – перераховує до бюджету. Частка суми ПДВ, яка залишається в розпорядженні платника, залежить від виду його сільськогосподарської діяльності, а саме, за операціями з виробництва: зернових і технічних культур – 15%; продукції тваринництва – 80%; інших сільськогосподарських товарів/послуг – 50%.

Однак цей розподіл значно ускладнює адміністрування такого ПДВ, особливо якщо одне підприємство виробляє одночасно різні види продукції, а саме розподіл вхідного ПДВ між цими трьома видами діяльності [2].

Наприклад, взимку сільськогосподарське підприємство здійснює закупівлю палива, добрив, засобів захисту рослин і на цей момент ще не знає, для якого виду сільськогосподарської продукції вони будуть використані. Виникає питання: як розподілити податковий кредит із ПДВ у момент закупівлі і чи можна буде коригувати такий розподіл у момент їх фактичного використання?

Законодавством не передбачено ні порядок розподілу вхідного ПДВ, ні перехідні умови для сільськогосподарських підприємств (особливо це стосується оподаткування залишків продукції 2015 р.), ні скасування штрафів на перехідний період, що дає додаткові підстави для донарахувань при податкових перевірках. Ні про яке спрощення ведення бізнесу говорити не доводиться.

Під час оцінки прибутковості виробничої діяльності інколи пропонують розраховувати бруто і нетто показники ефективності [8]. При цьому найчастіше мається на увазі використання в якості результативного показника в першому випадку – валового прибутку (до сплати податку на прибуток), а в другому – чистого прибутку (після сплати податку на прибуток). Оскільки більшість сільськогосподарських підприємств не сплачують податок на прибуток, для них такий підхід є неактуальним.

Разом із тим дія спеціального режиму оподаткування операцій із продажу продукції податком на додану вартість істотно впливає на формування грошових потоків і вимагає визначення показників нетто і бруто ефективності. При цьому варто мати на увазі, що сплата ПДВ впливає не тільки на величину вхідного грошового потоку, а й на величину витрат, у тому числі у скотарстві.

Як відомо, більшість напрямів тваринництва в нашій країні є збитковими, і саме акумульоване ПДВ забезпечує виживання галузі. Так, у 2014 р. рівень збитковості виробництва ВРХ на м'ясо становив -35,6%, птиці на м'ясо – -9%, свинини – 6%, молока – 11%. За розрахунками УКАБ, щорічно акумульоване ПДВ компенсувало

виробникам до 12% рентабельності. Якщо в рослинництві є можливості для швидкої переорієнтації на інші, більш прибуткові напрями, то підприємства тваринницької галузі такої можливості не мають, оскільки налагодження виробництва потребує значних капітальних інвестицій та часу на відновлення поголів'я [3].

Сільськогосподарські підприємства щорічно подають до органів Державної служби статистики України звіт – форму № 50-сг «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств». У довідці № 1 надається розшифровка виробничої собівартості за основними видами та статтями витрат для визначення видів продукції. До виробничих витрат у молочному та м'ясному скотарстві відносять витрати на корми (як власного виробництва, так і придбані), витрати на нафтопродукти, оплата послуг і робіт сторонніх організацій, решта матеріальних витрат (вартість біопрепаратів і дезінфекційних засобів), прямі витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація необоротних активів, решта інших прямих та загальновиробничих витрат. Зокрема, якщо господарство використовує покупні корми, засоби захисту тварин, паливо, дезінфекційні засоби, то сплачує суму ПДВ, та виникає податковий кредит.

При визначенні фінансового результату – прибутку або збитку за формою № 50-сг – використовують дані чистого доходу (виручки) від реалізації продукції без ПДВ, що, на нашу думку, занижує суму прибутку та рівень рентабельності.

Припустимо, що витрати в молочному скотарстві (без ПДВ) склали 10 000 грн./гол., у тому числі вартість куплених кормів та інших матеріалів – 5 000 грн./гол. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції дорівнювала 10 000 грн./гол. (без ПДВ). У такому випадку сума прибутку буде дорівнювати нулю.

Із урахуванням суми ПДВ витрати становитимуть 11 000 грн./гол., а виручка – 12 000 грн./гол. У цьому випадку отримаємо прибуток у розмірі 1 000 грн./гол., а рівень рентабельності дорівнюватиме 9%.

Якщо всі витрати (витрачені предмети праці) власного виробництва, то сума прибутку складе 2 000 грн./гол., а рентабельність – 20%.

Виходячи з цього, можна констатувати, що чим вище питома вага куплених предметів праці, тим менший ефект від спеціального режиму оподаткування.

Використовуючи дані форми № 50-сг сільськогосподарських підприємств Харківської області в 2014 р., здійснено оцінку ефективності дії спеціального режиму оподаткування (табл. 1).

У м'ясному скотарстві врахування ефекту спеціального режиму оподаткування може призвести до переходу галузі зі збиткової у прибуткову. Наприклад, якщо витрати на одну голову становлять 3 000 грн., у тому числі вартість куплених предметів праці – 1500 грн./гол. (без ПДВ), а чистий дохід (виручка) від реалізації продукції становить 2 850 грн./гол. (без ПДВ), то збиток становитиме 150 грн./гол. Рівень збитковості,

Таблиця 1

Оцінка ефективності виробництва молока в сільськогосподарських підприємствах Харківської області в умовах дії спеціального режиму оподаткування в 2014 р.

Показники	У середньому по господарствах Харківської області	
	Фактичне значення	З урахуванням дії спеціального режиму ПДВ
Середньорічні витрати на 1 корову, грн., у т. ч.:	15209	16369
Витрати на корми	7913	8072*
Витрати на нафтопродукти	906	1087
Витрати на оплату послуг і робіт сторонніх організацій	530	636
Решта матеріальних витрат	1696	2307**
Витрати на оплату праці	2328	2328
Витрати на відрахування на соц. заходи	862	862
Витрати на амортизацію необоротних активів	515	618
Решта інших прямих та загальновиробничих витрат	459	459
Надосно молока на 1 корову в середньому, кг	5694	5694
Чистий дохід(виручка) на 1 гол., грн	19092	22910
Прибуток (збиток) на 1 ц, грн./ц	3883	6541
Рівень рентабельності, %	20,3	28,6

* – передбачено, що покупними є 10% від загальної суми витрат на корми

** – передбачено, що покупними є 30% від загальної суми решти витрат (ветпрепарати, засоби захисту тварин)

Джерело: розраховано автором за даними статистичної звітності (ф.№ 50с-г)

Таблиця 2

Розподіл сільськогосподарських підприємств з урахуванням дії спеціального режиму оподаткування за рівнем прибутковості в 2014 р.

Показники	Фактичне значення		З урахуванням дії спеціального режиму оподаткування ПДВ	
	Молочне скотарство	М'ясне скотарство	Молочне скотарство	М'ясне скотарство
Кількість підприємств:	125	124	125	124
у тому числі прибуткових	73	11	87	25
Питома вага прибуткових, %	58	9	70	20
У тому числі збиткових	52	113	38	99
Питома вага збиткових, %	48	91	30	80
Рівень рентабельності, %	17,7	-55,2	27,2	-47,4

Джерело: розраховано автором за даними статистичної звітності (ф.№ 50с-г)

відповідно, – 5%. Якщо ж врахувати суму ПДВ, то витрати будуть дорівнювати 3 300 грн./гол., виручка – 3 420 грн./гол. Прибуток буде складати 120 грн./гол., а рівень рентабельності зросте до 3,6%.

За даними Головного управління статистики в Харківській області, у 2014 р. налічувалося 124 господарства, що займаються розведенням ВРХ із метою одержання приросту, з них 113 підприємств, або 91%, були збитковими. Виробництвом молока займалися 125 сільськогосподарських підприємств, із них збитковими були 52 підприємства, або 38%.

У цілому по молочному та м'ясоному скотарству прибутковими є 48 сільськогосподарських підприємств, або 38%, і, відповідно, збитковими – 77 господарств, або 62%.

З урахуванням ефекту дії спецрежиму ПДВ дана структура змінилася.

Так, у молочному скотарстві кількість збиткових господарств зменшилась до 38 господарств, або 30%, із 125 господарств у цілому, а у м'ясоному скотарстві це число знизилось із 113 до 99 господарств, або 80%, із 124 досліджуваних господарств, що займалися виробництвом приросту

ВРХ. При цьому рівень рентабельності сільськогосподарських підприємств у молочному скотарстві підвищився з 17,7% до 27,2%, а у м'ясоному скотарстві рівень збитковості зменшився з 55,2% до 47,4%.

З урахуванням дії спеціального режиму оподаткування в цілому по скотарству прибутковими стали 54 господарства, або 43% від загальної кількості досліджуваних господарств, і, відповідно, збитковими 71 господарство, або 57%, що говорить про позитивну дію ефекту спецрежиму оподаткування ПДВ.

Висновки. Спеціальний режим оподаткування сільськогосподарських підприємств податком на додану вартість істотно впливає на формування бруто-ефективності, а відповідно, і на тенденції розвитку галузі. Скасування спеціального режиму призведе до значного збільшення питомої ваги збиткових підприємств у галузі молочного і м'ясоного скотарства.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на обґрунтування методичних підходів до державної підтримки аграрних підприємств, які б сприяли забезпеченню хоча б простого відтворення у галузі скотарства.

Список літератури:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/2755-17>
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України від 28.12.2014 р. № 71-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
3. Жук В.М. Стан і розвиток спеціальних режимів оподаткування аграрного бізнесу / В.М. Жук // Фінанси України. – 2011. – № 7. – С. 33–42.
4. Синчак В.П. Система оподаткування у сільському господарстві України: теорія, методологія та практика : [монографія] / В.П. Синчак. – Хмельницький : ХУУП, 2008. – 476 с.
5. Тулуш Л.Д. Формування інструментарію прямого оподаткування сільськогосподарських товарів / Л.Д. Тулуш // Облік і фінанси АПК. – 2010. – № 1. – С. 125–131.
6. Опря Є.А. Спеціальні режими прямого оподаткування у сільському господарстві : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08 / Є. А. Опря ; Нац.-наук. центр «Інститут аграрної економіки» Українськ. акад. аграрних наук. – Київ, 2009. – 23 с.
7. Шматко О. Зміни в податковому законодавстві з 01.01.2015: огляд найсуттєвіших змін / О. Шматко [та ін.] // Бюлетень «Аксіома Консалтинг Груп». – 2015. – 19 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.axiomaconsultinggroup.com/>
8. Лега О.В. Податок на додану вартість: документування та звітність / О.В. Лега // Вісник Харк. нац. техн. ун-ту сільськогосподарства імені Петра Василенка. – 2014. – Вип. 150. – С. 210–217.
9. Організаційно-правові форми агропромислових формувань: стан, перспективи та вплив на розвиток сільських територій / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; відп. ред. О.О. Беляєв. – К. : КНЕУ, 2011. – Ч. 2. – С. 524–535.
10. Лист ДФС від 05.01.2016 № 203/7/99-99-19-03-02-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/6972-203.htm>

Мищенко В. С.

Харьковский национальный аграрный университет имени В. В. Докучаева

ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЙСТВИЯ СПЕЦИАЛЬНОГО РЕЖИМА НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ В СКОТОВОДСТВЕ

Резюме

Проанализирована эффективность действия специального режима налогообложения сельскохозяйственных предприятий в скотоводстве. Раскрыты особенности применения льготного режима НДС для аграриев. Доказано влияние действия специального режима налогообложения на распределение сельскохозяйственных предприятий по уровню доходности. Установлена необходимость пролонгации действия специального режима налогообложения для сельскохозяйственных предприятий с 1 января 2017 г. Такое администрирование обеспечит прозрачность соблюдения требований законодательства и будет стимулировать сельскохозяйственные предприятия к наращиванию объемов производства продукции.

Ключевые слова: специальный режим налогообложения, молочное скотоводство, налог на добавленную стоимость, финансовый результат, производственные затраты, уровень рентабельности.

Mishchenko V. S.

V. V. Dokuchaev Kharkov National Agrarian University

ESTIMATION OF ACTION EFFECTIVENESS IN SPECIAL REGIME OF TAXATION IN CATTLE-BREEDING

Summary

In the article an effectiveness of special taxation regime of agricultural enterprises in cattle-breeding has been analyzed. The specific features to apply a privilege regime of value-added tax for agrarian workers have been revealed. The influence of special taxation on the distribution of agricultural enterprises according to the profitability level has been asserted. The necessity to prolong the duration of the special taxation regime for agricultural enterprises from the 1st January, 2017 has been ascertained. Such administration will ensure a transparency of regulatory compliance and stimulate agricultural enterprises for production volume raise.

Key words: a special taxation regime, dairy cattle-breeding, value-added tax, financial result, production expenditures, profitability level.

УДК 334.012.6

Нітман І. І.

Львівський національний університет імені Івана Франка

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Проаналізовано регіональні програми розвитку малого та середнього підприємництва в Україні, проведено оцінку їх актуальності та результативності. Визначено основні напрями фінансового забезпечення підтримки сектору малого бізнесу з боку держави та їх динаміку, зважаючи на кризові етапи економіки України. Розглянуто декілька рекомендацій щодо більшої зосередженості та пропорційності державних програм підтримки малих та середніх підприємств.

Ключові слова: мале підприємництво, програми підтримки малого підприємництва, фінансове забезпечення, фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка, пільгове кредитування.

Постановка проблеми. Зважаючи на погіршення кількісних та якісних показників стану малого та середнього підприємництва в Україні, дедалі частіше лунають закиди щодо неефективності державної підтримки цього сектору. Оскільки мале підприємництво займає особливе, стратегічно важливе місце в економіці, однак не здатне самостійно вирішувати низку проблем фінансового та інституційного характеру, державне втручання в процеси розвитку, підтримки та діяльності малого та середнього бізнесу є вкрай необхідним. Саме державна фінансова підтримка даного сектору на місцевому рівні дає змогу запобігти згортанню підприємництва, зростанню безробіття та сприяє вирішенню соціальних проблем у регіонах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність великої кількості невирішених питань у сфері малого бізнесу в Україні щороку підтверджується значною кількістю наукових досліджень у цьому напрямі. Найбільш вагомими внесками до аналізу та вирішення проблем фінансового забезпечення малого та середнього бізнесу в Україні здійснили такі науковці, як: З.С. Варналій, К.О. Ващенко, Т.Г. Васильців, В.Є. Воронін, В.М. Геєць, Е.М. Лібанова, А.І. Бутенко, І.М. Сараєва, Н.І. Носова, І.А. Бланк, В.Г. Федоренко, О.О. Другов, С.К. Реверчук, М.Д. Білик, Р.Д. Слав'юк.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість наукових праць у даному напрямі, проблеми державного фінансового забезпечення підтримки та розвитку малого та середнього підприємництва є дуже актуальними і потребують проведення

аналізу фінансової підтримки з боку держави на регіональному рівні, чинників впливу та пошуку додаткових шляхів покращання ситуації сьогодні.

Мета статті полягає в аналізі регіональних програм розвитку малого підприємництва в Україні в динаміці останніх років задля визначення їх ефективності та результативності, висвітлення основних прогалин у державних програмах підтримки та можливих напрямках їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток підприємництва залежить від умов, створених в економіці, територіальних чинників та державного впливу. Чинники впливу на розвиток малого підприємництва відрізняються за методами та силою впливу. Методи підтримки малого підприємництва можна поділити на дві групи. До першої групи слід віднести стабільні, довготермінові заходи, так звані «правила гри», що встановлені в державі з певним економічним укладом. Це законодавче регулювання малого підприємництва, захист прав та рівність умов здійснення підприємницької діяльності, інфраструктурні рішення щодо транспорту та зв'язку, привабливості регіонів для здійснення підприємницької діяльності, формування бізнес-інкубаторів та технопарків. Друга група – це заходи, що охоплюють поточну діяльність підприємства і зосереджені, як правило, на вирішенні фінансових проблем малих підприємств. Сюди слід віднести податкові пільги, пільгові кредити та гарантії по кредитах, інвестиційні пільги, безпосередню участь держави у статутному фонді суб'єкта господарювання. Особливо виділяється підгрупа заходів, пов'язаних із підвищенням кваліфікації кадрів, задіяних у малому